

Spis treści

Table of contents

Inhalt

		Zapraszamy do Międzychodu	2
		<i>Invitation to visit the district</i>	3
		<i>Einladung zum Besuch der Gemeinde</i>	3
		Atrakcje przyrodnicze	4
		<i>Natural attractions</i>	5
		<i>Naturattraktionen</i>	5
		Atrakcje historyczno-kulturowe	8
		<i>Places of historical and cultural interest</i>	9
		<i>Historisch-kulturelle Attraktionen</i>	9
		Laufpompa	12
		<i>Laufpompa</i>	13
		<i>Laufpompa</i>	13
		Turystyka aktywna	14
		<i>Active Tourism</i>	15
		<i>Aktiver Tourismus</i>	15
		Wypoczynek	18
		<i>Relaxation</i>	19
		<i>Erholung</i>	19
		Informator	20
		<i>Information</i>	20
		<i>Informationen</i>	20

Zapraszamy do Międzychodu

Jeśli zastanawiają się Państwo, gdzie aktywnie spędzić wolny czas lub wypocząć na łonie natury, zapraszamy do odwiedzenia gminy Międzychód. Znajduje się ona w zachodniej części województwa wielkopolskiego, w odległości około 80 km od Poznania i około 60 km od Gorzowa Wielkopolskiego.

Wyjątkowe walory przyrodnicze i wypoczynkowe sprawiają, że gmina jest jednym z najbardziej atrakcyjnych ośrodków turystycznych w Wielkopolsce. Turystów przyciąga przede wszystkim niepowtarzalny krajobraz polodowcowy. Wzgórza poprzecinane malowniczymi jeziorami przeplatają się z wydrami porośniętymi Puszcza Notecką, będącą drugim co do wielkości kompleksem leśnym w Polsce. Są tutaj liczne plaże, boiska sportowe oraz szlaki turystyczne dla osób preferujących aktywne formy wypoczynku. Ze względu na ilość jezior zlokalizowanych na terenie pojezierza (ponad 120), nazywane jest ono Krainą Stu Jezior. W obrębie samej gminy Międzychód znajduje się ich w sumie aż 52. Wiele z nich połączonych jest gęstą siecią strumieni płynących wciętymi dolinami. Przez gminę przechodzi także szlak wodny Wielka Pętla Wielkopolski, którego użytkownicy mogą skorzystać z infrastruktury świeżo zrewitalizowanego portu w Międzychodzie.

Na początku XX wieku Międzychód był znanym ośrodkiem o charakterze uzdrowiskowym. Dzięki bogatym zasobom leczniczych wód w latach 20 XX wieku w mieście funkcjonowało sanatorium dla pracowników zakładów pracy.

[©] Sebastian Cejba

[©] Barbara Napieralska

Invitation to visit the district

If you are wondering where to actively spend your spare time or to relax in the midst of nature, we would like to invite you to the Miedzzychod district. It is located in the western part of the Wielkopolska region located approx. 80 km from Poznan and 60 km from Gorzow Wielkopolski.

Its rich natural and recreational value makes this district one of the most attractive tourist centres in Wielkopolska. Tourist are attracted by its unique glacial landscape. Hills crisscrossed with picturesque lakes are interlaced with dunes covered by the ancient Notecka Forest, which is the second largest forest complex in Poland. There are many beaches, sport pitches and hiking trails for those who prefer active ways of spending time.

Because of the number of lakes located in this lake district (over 120), it is called "the Land of Hundred Lakes". In the Miedzzychod district alone, there are as many as 52 lakes. Many of them are connected with a dense network of streams flowing in steep valleys. The district is also crossed by the water route called the Great Loop of Wielkopolska, with the infrastructure of the newly revitalised port in Miedzzychod now available to its users.

At the beginning of the 20th century, Miedzzychod was a well-known health destination. Thanks to its rich resources of medicinal waters, the town had a sanatorium for working staff in the 1920s.

Einladung zum Besuch der Gemeinde

Wenn Sie sich Gedanken machen, wo Sie Ihre Freizeit verbringen oder sich in der Natur erholen können, dann laden wir Sie zum Besuch der Gemeinde Międzychód ein. Sie liegt im westlichen Teil der Woiwodschaft Großpolen, circa 80 km von Poznań und circa 60 km von Gorzów Wielkopolski entfernt.

Die Unmenge von Vorteilen der umgebenden Natur und Erholungsmöglichkeiten bewirken, dass die Gemeinde eines der attraktivsten Erholungszentren in Großpolen ist. Die einzigartige postglaziale Landschaft zieht viele Touristen an. Die Hügel werden durch malerische Seen durchschnitten, mit Dünen verflochten, die von dem Netze-Urwald, den zweitgrößten Waldkomplex in Polen, bewachsen werden. Hier befinden sich zahlreiche Strände, Sportplätze und Wanderwege für diejenigen, die aktive Erholungsformen bevorzugen.

Angesichts der Menge von Seen, die sich auf dem Gebiet der Seenplatte (über 120 Seen) befinden, wird dieser Ort "Das Reich der Hundert Seen" genannt. In den Grenzen der Gemeinde Międzychód befinden sich insgesamt 52 Seen. Viele von ihnen werden mit einem dichten Netz von Bächen verbunden, die durch eingeschnittene Täler fließen. Durch die Gemeinde verläuft auch der Wasserweg „Wielka Pętla Wielkopolski“, dessen Nutzer die Infrastruktur des frisch revitalisierten Hafens in Międzychód in Anspruch nehmen können.

Anfang des 20. Jahrhunderts war Międzychód ein bekanntes Zentrum mit Kurortcharakter. Dank vielen heilenden Schätzen von Mineralwässern funktionierte in der Stadt in den 20-er Jahren des 20. Jahrhunderts ein Sanatorium für die Mitarbeiter der Betriebe.

Atrakcje przyrodnicze

Gmina Międzychód może pochwalić się ogromnym bogactwem walorów przyrodniczych, które stanowią jej główny i najważniejszy atut.

Za największy skarb gminy uchodzą niewątpliwie liczne jeziora, zwane Mazurami Wielkopolski. Malowniczo położone, otoczone lasami i łąkami, z dala od cywilizacji, przyciągają wielbicieli dzikiej natury i poszukujących błogiej ciszy. Największym jeziorem jest Jezioro Gorzyńskie, którego powierzchnia wynosi 85,6 ha. Inne znane jeziora to: Bielskie, Wielkie, Winnogórskie, Tuczno, Koleńskie, Mierzyńskie, Radgoskie, Lubiwiec, Młyńskie, Kludno oraz Miejskie, znajdujące się w centrum Międzychodu. Przez gminę Międzychód licznymi zakolami, wzdłuż rozległych łąk, a także obok stromych urwisk przepływa rzeka Warta, dzieląca gminę na dwie różne krainy – północną i południową. Na północy dominują polodowcowe wydmy porośnięte borami Puszczy Noteckiej; z kolei na południowych terenach znajdują się morenowe pagórki z lasami liściastymi, poprzecinane głębokimi jeziorami rynnowymi. Bardzo duża lesistość to kolejny atut gminy – lasy stanowią aż 50,64% jej powierzchni.

W gminie Międzychód znajdują się dwa parki krajobrazowe: Pszczewski (wschodni kompleks) i Sierakowski. Pierwszy z nich, utworzony w 1986 roku, obejmuje dolinę rzeki Kamionki z licznymi wzgórzami i jarami, od wsi Lewice do miejscowości Kamionna, oraz leżące powyżej stawy i lasy. Charakterystyczne dla doliny są niepowtarzalne walory przyrodnicze: między innymi występujące tutaj rozmaite utwory geologiczne oraz bogate zbiorowiska leśne z drzewami pomnikowymi. Drugi z parków, czyli Sierakowski Park Krajobrazowy, znajduje się na wschodnich krańcach gminy, w okolicach Popowa i Zatomia Starego.

Natural attractions

The Międzychód District boasts a great deal of natural assets, which are its key and the most important wealth.

Undoubtedly, it is its numerous lakes called the Masuria of Wielkopolska that is the district's most treasured asset. Being picturesquely located in the midst of forests and meadows, away from civilization, they attract wildlife enthusiasts, who look for blissful quietness. The Gorzyńskie lake is the district's largest lake with an area of 85.6 ha. Other well-known lakes include: Bielskie, Wielkie, Winnogorskie, Tuczno, Kolenskie, Mierzyńskie, Radgoskie, Lubiwięc, Młyńskie, Kludno and Miejskie-See, der sich im Zentrum von Międzychód befindet.

Ausgedehnte Wiesen entlang und an steilen Abhängen vorbei fließt in vielen Schleifen die Warthe, die die Gemeinde in zwei unterschiedliche Gebiete – das nördliche und das südliche Gebiet – teilt. Im Norden der Gemeindegebiete gibt es postglaziale Dünen, die von dem Netze-Urwald bewachsen werden. Die südlichen Gebiete bilden dagegen Moränenhügel mit Laubwäldern, die durch tiefe Rinnenseen durchschnitten werden. Die sehr dichte Waldbedeckung ist der nächste Vorteil der Gemeinde – 50,64% ihrer Fläche bilden nämlich die Wälder.

In der Gemeinde Międzychód befinden sich zwei Naturparks: der Pszczewski-Park (im Osten) und der Sierakowski-Park. Der erste von ihnen wurde im Jahre 1986 errichtet und umfasst das Tal des Flusses Kamionka mit zahlreichen Hügeln und Hohlwegen, von dem Dorf Lewice bis zu dem Dorf Kamionna, sowie die höher gelegenen Teiche und Wälder. Kennzeichnend für das Tal sind einzigartige Naturschätze: unter anderem verschiedene geologische Gebilde und reiche Waldgemeinschaften mit Bäumen als Naturdenkmälern. Der zweite Park, also der Sierakowski-Naturpark befindet sich am östlichen Rande der Gemeinde, in der Nähe von Popów und Zatom Stary.

Naturattraktionen

Die Gemeinde Międzychód kann sich eines großen Reichtums an Naturschätzen rühmen, die ihren wichtigsten Vorteil bilden.

Der größte Schatz der Gemeinde sind zweifellos zahlreiche Seen, die das Masuren von Großpolen genannt werden. Malerisch und weit von der Zivilisation gelegen, von Wäldern und Wiesen umgeben ziehen sie die Liebhaber der Wildnis und diejenige, die nach wohltuender Ruhe suchen, an. Der größte See ist der Gorzyńskie-See, dessen Fläche 85,6 ha beträgt. Zu anderen bekannten Seen gehören folgende Gewässer: Bielskie-, Wielkie-, Winnogorskie-, Tuczno-, Koleńskie-, Mierzyńskie-, Radgoskie-, Lubiwięc-, Młyńskie-, Kludno- und Miejskie-See, der sich im Zentrum von Międzychód befindet.

Ausgedehnte Wiesen entlang und an steilen Abhängen vorbei fließt in vielen Schleifen die Warthe, die die Gemeinde in zwei unterschiedliche Gebiete – das nördliche und das südliche Gebiet – teilt. Im Norden der Gemeindegebiete gibt es postglaziale Dünen, die von dem Netze-Urwald bewachsen werden. Die südlichen Gebiete bilden dagegen Moränenhügel mit Laubwäldern, die durch tiefe Rinnenseen durchschnitten werden. Die sehr dichte Waldbedeckung ist der nächste Vorteil der Gemeinde – 50,64% ihrer Fläche bilden nämlich die Wälder.

In der Gemeinde Międzychód befinden sich zwei Naturparks: der Pszczewski-Park (im Osten) und der Sierakowski-Park. Der erste von ihnen wurde im Jahre 1986 errichtet und umfasst das Tal des Flusses Kamionka mit zahlreichen Hügeln und Hohlwegen, von dem Dorf Lewice bis zu dem Dorf Kamionna, sowie die höher gelegenen Teiche und Wälder. Kennzeichnend für das Tal sind einzigartige Naturschätze: unter anderem verschiedene geologische Gebilde und reiche Waldgemeinschaften mit Bäumen als Naturdenkmälern. Der zweite Park, also der Sierakowski-Naturpark befindet sich am östlichen Rande der Gemeinde, in der Nähe von Popów und Zatom Stary.

© Hubert Gonera

2

Jedną z największych atrakcji stanowi fragment Puszczy Noteckiej, zajmujący prawie 1/3 powierzchni gminy. Tworzą go pasy lądowych wydm, układające się w labirynt dolin i pagórków. Najwyższa wydma to Sowią Góra mająca 42 m wysokości względnej (93 m n.p.m.), znajdująca się przy północnej granicy gminy.

Na południowym zachodzie gminy, niedaleko wsi Dormowo, rozpościerają się morenowe wzgórza (zwane Dormowskimi Górami), z najwyższą – Królewską Górą (116 m n.p.m.). Wzniesienia te stanowią otulinę Pszczewskiego Parku Krajobrazowego. Z Jeziora Dormowskiego przez Jezioro Gorzyńskie do Warty ciągnie się dolina, której dnem płynie strumień, dawniej zwany Dormowską Samicą.

Kolejnym walorem przyrodniczym gminy jest rezerwat Kolno Międzychodzkie, znajdujący się w odległości 5 kilometrów od Międzychodu. Został on utworzony w 1959 roku w celu ochrony wielogatunkowego lasu wilgotnego, położonego na wzgórzu pomiędzy dwoma jeziorami: Kludno i Koleńskim Wielkim. Na terenie rezerwatu występują grądy, łągi oraz w najbardziej wilgotnych miejscach – las olchowy.

[O] Kamil Szpotkowski

One of the greatest attractions of the district is a part of ancient Notecka Forest, which takes as much as one third of the districts' area. It consists of land dune strips forming an astonishing maze of valleys and hills. Sowia Góra is the highest dune with over 42 m in relative height (93 m above mean sea level) located close to the northern boundary of the district.

In the south western part of the district, close to the Dormowo village, there are vast areas covered with moraine hills, called the Dormowskie Mountains, with Krolewska Góra being the highest (116 m above mean sea level). Those hills form a buffer zone of the Pszczewski Landscape Park. From the Dormowskie lake through the Gorzynskie lake to the Warta river there is a valley, on the bottom of which flows a stream called Durmowska Samica.

The Kolno Międzychodzkie reserve, located 5 km from Międzychód, is another natural asset of the district. It was founded in 1959 in order to protect a humid, multi-species forest located on a hill between two lakes: Kolenskie Wielkie and Kludno. The reserve consists of broadleaved forest and in the most humid parts of alder forests.

Eine der größten Attraktionen der Gemeinde ist ein Stück des Netze-Urwaldes, das fast 1/3 der Gemeindefläche belegt. Es besteht aus Streifen von Landdünen, die ein Labyrinth von Tälern und Hügeln bilden. Die höchste Düne ist die Erhebung Sowia Góra [Eulenberg], die 42 m hoch ist (93 ü. d. M.) und an der nördlichen Grenze der Gemeinde liegt.

Im Südwesten der Gemeinde, nicht weit von dem Dorf Dormowo, erstrecken sich Moränenhügel (Dormowskie Góry genannt) mit der höchsten Erhebung – Królewska Góra [Königsberg] (116 m ü. d. M.). Diese Erhebungen bilden die äußere Schutzzone des Naturparks. Von dem Dormowski-See, über den Gorzyńskie-See bis zur Warthe erstreckt sich ein Tal, durch dessen Boden ein Bach fließt, der früher Durmowska Samica genannt wurde.

Der nächste Naturschatz der Gemeinde ist das Reservat Kolno Międzychodzkie, das 5 km von Międzychód entfernt liegt. Es wurde 1959 errichtet, um den artenreichen humiden Wald, der auf einer Erhebung zwischen dem Kolenkie Wielkie-See und dem Kludno-See gelegen ist, zu schützen. Auf dem Gebiet des Reservats gibt es auch Mischwälder, Bruchwälder und – an den nassesten Stellen – einen Erlenwald.

Atrakcje historyczno-kulturowe

Przechadzając się po międzychodzkiem rynku, spostrzegamy charakterystyczny układ architektoniczny starego miasta. Przy rynku i przyległych do niego wąskich uliczkach, zwanych gaskami, zachowały się domy z XVIII i XIX wieku, z najciekawszymi kamieniczkami przy ulicy Rynkowej. W narożniku rynku znajduje się eklektyczny budynek, w którym na początku XX wieku funkcjonował hotel „Pod Białym Orłem”. Na samym środku rynku możemy podziwiać fontannę z figurą rybaka, nawiązującą do legendy o powstaniu miasta.

Z zabytków sakralnych za najważniejszy uznaje się późnogotycki kościół pw. Męczeństwa Św. Jana Chrzyciela z 1591 roku. Na przestrzeni lat świątynia była niejednokrotnie przebudowywana, a obecnie w jej wnętrzu możemy zauważyć fragmenty wyposażenia z XVI–XVIII wieku. Na wieży kościelnej znajduje się dzwon z 1765 roku, a na jej ścianach – wmurowane cegły w kształcie ludzkich masek. Późnoklasycystyczny kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi z 1840 roku to kolejny z wartych odwiedzenia zabytków Międzychodu. W krypcie świątyni znajduje się barokowa płyta nagrobna byłego właściciela miasta – Krzysztofa Unruha.

W Międzychodzie, w ponad stuletnim gmachu, mieści się Muzeum Regionalne z okazałymi zbiorami etnograficznymi oraz stałą ekspozycją historyczną związaną z tematyką powstania

3

Places of historical and cultural interest

[o] Archiwum gminy Międzychód

Strolling in the Międzychód old market your attention is immediately captured by the distinctive architectural layout of the city. In the market square and adjacent narrow streets called "gaski", there are many preserved houses from the 18th and 19th century with the most interesting tenement houses in Rynkowa Street. In the corner of the market square you can find an eclectic building, which, at the beginning of the 20th century, was used as a hotel called "Pod Białym Orłem" (White Eagle Hotel). At its centre, the market square features a fountain with a fisherman statue, which refers to the legend describing how the city was founded. As far as religious monuments are concerned, the late-Gothic Church of John the Baptist's Martyrdom build in 1591 is the most prominent monument. Over the years the church has been rebuilt many times. At present, inside you can find elements of furnishings from the 16th to 18th century. In the church tower, there is a bell from 1765 and its walls are covered with bricks in the shape of masks.

The late-classical church of the Immaculate Heart of Mary from 1840 is another point of interest for those visiting Międzychód. In the crypt of the church, you can find the baroque tombstone of the former city owner, Krzysztof Unruh.

The Regional Museum is located in an over 100 years old building, which houses a substantial ethnographic collection and a permanent historical exhibition on the subject of the Greater Poland

Historisch-kulturelle Attraktionen

[o] Hubert Gonera
[o] Hubert Gonera

Bei einem Spaziergang durch den Markt in Międzychód wird unsere Aufmerksamkeit von einer charakteristischen architektonischen Anordnung der Altstadt angezogen. Am Markt und an den anliegenden schmalen Straßen, die gaski genannt werden, sind Häuser aus dem 18. und 19. Jahrhundert erhalten geblieben, wobei sich die interessantesten Bürgerhäuser in der Rynkowa-Straße befinden. In einer Ecke des Marktes befindet sich ein eklektisches Gebäude, in dem Anfang des 20. Jahrhunderts das Hotel "Pod Białym Orłem" [Zum weißen Adler] tätig war. In der Mitte des Marktes gibt es einen Springbrunnen mit einer Fischer-Statue, die an die Legende über die Entstehung der Stadt anknüpft.

Zu den wichtigsten sakralen Sehenswürdigkeiten gehört die spätgotische Kirche des Martyriums des Hl. Johannes des Täufers vom 1591. Im Verlauf der Jahre wurde die Kirche mehrfach umgebaut. Heutzutage kann man im Inneren der Kirche Fragmente der Ausstattung vom 16. – 18. Jahrhundert bemerken. Auf dem Kirchturm befindet sich eine Glocke vom 1765 und an seinen Seiten wurden Ziegeln in Form menschlicher Köpfe eingemauert.

Die spätklassizistische Kirche des Unbefleckten Herzens von Maria vom 1840 ist die nächste besuchenswerte Sehenswürdigkeit von Międzychód. In der Kirchenkrypta befindet sich eine barocke Grabplatte des ehemaligen Stadteigentümers – Krzysztof Unruh. In Międzychód gibt es in einem über hundert Jahre altem Gebäude das Regionalmuseum mit ansehnlichen ethnografischen Sammlungen und einer festen historischen Ausstellung, die dem Großpolnischen

wielkopolskiego. W Muzeum odbywają się liczne wystawy, poświęcone przede wszystkim ziemiom międzychodzkiem.

Jezioro Miejskie niewątpliwie stanowi serce Międzychodu. To tutaj mieszkańcy przychodzą na popołudniowe spacery wzdłuż promenady, odpoczywają na ławkach, łowią ryby oraz zatrzymują się na wchodzącym w jezioro tarasie rekreacyjnym, żeby podziwiać pokazy kolorowych iluminacji i tańczących fontann. Nad samym jeziorem znajduje się malowniczy park z wystawą drewnianych rzeźb, założony przez pochodzącego z Międzychodu Oskara Tietza. Zwiedzanie okolicznych miejscowości warto zacząć od Gorzynia, w którym znajdziemy klasycystyczny pałac z końca XIX wieku. Front budowli zdobi imponujących rozmiarów portyk z czterema kolumnami jońskimi.

W Kamionnej godny polecenia jest jeden z ważniejszych zabytków architektury gotyckiej w Wielkopolsce – kościół pw. Narodzenia NMP z 1499 roku. Wznosi się on nad malowniczą doliną Kamionki.

Jeśli udamy się do Mniszek, znajdziemy czas na zwiedzanie Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej mieszczącego się w starych popołowarczych budynkach. Odbywają się tam liczne warsztaty poświęcone ginącym zawodom: garncarstwu i kowalstwu.

Olandia (kompleks hotelowo-restauracyjny ze skansenem) kultywuje tradycje olenderskie. Wspólnie z gminą Międzychód obiekt ten ubiegał się o tytuł centrum treningowego na Euro 2012. Turysta znajdzie tutaj wszystko, czego dusza zapagnie, od wielkopolskiej kuchni zaczynając, a na winach Marka Kondrata kończąc.

[o] Archiwum Gminy Międzychód

[o] Sebastian Cejba

[o] Katarzyna Makiewicz

Uprising. The museum is a venue for numerous exhibitions, mostly devoted to Międzychód area. Lake Miejskie is undoubtedly the heart of Międzychód. This is a place where local people go for afternoon strolls along the hiking and biking promenade, relax on benches, spend time fishing and stop at the leisure terrace protruding into the lake to admire displays of colourful illuminations and dancing fountains. Just by the lake, there is a picturesque park with a wooden sculpture exhibition, founded by Międzychód-born Oskar Tietz.

It is worth to start sightseeing from Gorzyn, where you can find a classical palace from the end of 19th century. The facade of the palace features an impressive-sized portico with four Ionic columns.

In Kamionka you must visit one of the most important Gothic architecture monuments – the Church of Virgin Mary's Birth from 1499. It overlooks the scenic Kamionka valley.

In Mniszki, it is worth visiting the Regional and Nature Education Centre, which is located in old former manor buildings. This place hosts many workshops on the subject of disappearing occupations, such as pottery and smithery.

At Olandia, a hotel and restaurant complex, Hauländer traditions are still alive. Olandia together with the Międzychód district were contenders for the location of the EURO 2012 training centre. A tourist can find here all that heart desires starting from the Greater Poland cuisine to Marek Kondrat's wines.

Aufstand gewidmet ist. Im Museum finden zahlreiche Ausstellungen statt, die sich vor allem auf die Gebiete von Międzychód beziehen.

Das Herz von Międzychód bildet zweifellos der städtische See. Hier gehen die Bewohner am Nachmittag die Promenade entlang spazieren, erholen sich auf den Bänken, angeln und bleiben auf der in den See herausragenden Erholungsterrasse stehen, um die Präsentationen der farbigen Illuminationen und tanzenden Springbrunnen zu bewundern. Direkt am See befindet sich ein malerischer Park mit Ausstellung hölzerner Skulpturen, der von Oskar Tietz, der aus Międzychód stammte, errichtet wurde.

Die Besichtigung der umgebenden Ortschaften lohnt es sich in Gorzyn zu beginnen, wo man ein klassizistisches Palais vom Ende des 19. Jahrhunderts sehen kann. Die Fassade des Palais schmückt ein großer Säulengang mit vier ionischen Säulen.

In Kamionka muss man eine der wichtigsten Sehenswürdigkeiten der gotischen Architektur in Großpolen besichtigen und zwar die Kirche der Geburt der Heiligen Jungfrau Maria vom 1499. Sie erhebt sich über das malerische Kamionka-Tal.

In Mniszki lohnt es sich, in das Zentrum für Regional- und Naturbildung begeben, das sich in alten ehemaligen Gutshofsgebäuden befindet. Hier finden zahlreiche Workshops statt, die aussterbenden Berufen wie Töpferei oder Schmiedekunst gewidmet werden.

Die Olander Traditionen pflegt Olandia – ein Hotel- und Restaurantkomplex mit Freilichtmuseum. Olandia hat sich gemeinsam mit der Gemeinde Międzychód um den Titel des Trainingszentrums für Euro 2012 beworben. Touristen finden hier alles, was das Herz begehrt, angefangen von der Großpolnischen Küche bis zu den Weinsorten von Marek Kondrat.

4 Laufpompa

Znajdująca się w logo miasta Laufpompa to wielki skarb i symbol Międzyzochodu. Jest to pompa przy głębiniowej studni artezyjskiej, która znajduje się w samym centrum, przy zbiegu ulic Kilińskiego i 17 Stycznia. Studnia stanowi pamiątkę po uzdrowskiej historii miasta, które na początku XX wieku było znane ze swoich cennych zasobów wód mineralnych. Tutejsze wody dzięki unikatowej zawartości składników mineralnych doskonale wspomagają proces leczniczy. Zawierają w sobie między innymi magnez, który chroni przed chorobami serca, siarkę znaną z właściwości poprawiających kondycję skóry i włosów, a także jod potrzebny do prawidłowego funkcjonowania tarczycy. Gdy podchodzi się do studni, czuć charakterystyczny zapach siarkowodoru, który jest głównym składnikiem międzyzochodzickich wód (20 mg siarkowodoru na 1 dm³). Co ciekawe, ujęcie wody znajduje się na głębokości aż 90 metrów.

W okresie dwudziestolecia międzywojennego tutejszymi leczniczymi wodami zainteresował się Andrzej Chramiec – znany lekarz z Podhala i współpracownik „odkrywcy Zakopanego”, Tytusa Chałubińskiego. Doprowadził on do utworzenia w 1925 roku Uzdrowska dla Pracowników Państwowych. Jednak po II wojnie światowej, mimo ogromnego potencjału i idealnych warunków rozwoju, sanatorium zostało zamknięte. Od 1912 roku studnia posiada ciekawą żeliwną obudowę z oryginalnymi zdobieniami – dzięki niej stała się atrakcją turystyczną Międzyzochodu.

[Ń] Archiwum Gminy Międzyzochód

[o] Kamil Kąkolewski

Laufpompa

Laufpompa, which can be seen in the city's logo is an invaluable asset and symbol of Międzychód. It is a pump for a deep artesian well, located in the very centre of the town by the intersection of Kilińskiego and 17 Stycznia streets. The well commemorates the history of the town related to the health resort, which was well-known for its precious mineral water resources at the beginning of the 20th century. Thanks to its unique mineral composition, the local water wonderfully supports the healing process. It contains, among others, magnesium, known to protect against heart diseases, sulphur, which improves skin and hair condition as well as iodine, which is necessary for proper thyroid function. If you approach the well you can notice the distinctive smell of hydrogen sulphide, which is the main ingredient of the Międzychód water (20 mg hydrogen sulphide per 1 dm³). An interesting fact is that the water intake is located as deep as at 90 m.

In the interwar period, Andrzej Chramiec, a well-known physician from Podhale, who co-operated with Tytus Chalubinski known as "the discoverer of Zakopane", became interested in medicinal water. His efforts led to the foundation of the Resort for State Employees in 1925. However after World War II despite its huge potential and perfect conditions for development, the resort was closed. Since 1912, the well is equipped with an interesting cast iron casing covered with unique decorations, thanks to which the pump has become one of Międzychód's tourist attractions.

Laufpompa

Laufpompa, die man auf dem Stadtslogo sehen kann, ist ein großer Schatz und Symbol von Międzychód. Dies ist eine Pumpe am artesischen Tiefbrunnen, der sich im Zentrum am Zusammentreffen zweier Straßen- Kilińskiego und 17 Stycznia – befindet. Der Brunnen ist ein Andenken an die Geschichte der Stadt, die ein Kurort war und Anfang des 20. Jahrhunderts dank ihren wertvollen Ressourcen an Mineralwasser bekannt war. Die hiesigen Wässer unterstützen dank dem einmaligen Gehalt der Mineralstoffe ausgezeichnet den Heilprozess. Sie enthalten unter anderem Magnesium, das vor Herzkrankheiten schützt, Schwefel, der die Kondition der Haut und Haare verbessert, sowie Jod, das zur richtigen Funktion der Schilddrüse notwendig ist. Wenn man sich den Brunnen nähert, spürt man den charakteristischen Geruch von Schwefelwasserstoff, der ein wichtiger Bestandteil der Wässer aus Międzychód ist (20 mg Schwefelwasserstoff pro 1 dm³). Interessant ist die Tatsache, dass die Wasserentnahmestelle 90 m tief liegt.

In der Zwischenkriegszeit hat sich für die Heilwässer Andrzej Chramiec interessiert, der ein bekannter Arzt aus Podhale [eine Gebirgsregion in Südpolen] und Mitarbeiter "des Entdeckers von Zakopane" – Tytus Chałubiński – war. Er hat 1925 zur Errichtung des Kurzentrums für Staatsangestellte beigetragen. Nach dem 2. Weltkrieg wurde jedoch der Kurort – trotz seines enormen Potenzials und idealer Entwicklungsmöglichkeiten – geschlossen. Seit 1912 besitzt der Brunnen ein interessantes Gehäuse aus Gusseisen mit originellen Verzierungen, weswegen er zu einer touristischen Attraktion von Międzychód wurde.

5

Turystyka aktywna

Bogactwo walorów przyrodniczych oraz liczne trasy turystyczne sprawiają, że gmina Międzychód posiada doskonałe warunki do aktywnego spędzania czasu. Okoliczne jeziora i szlaki piesze to idealne miejsca na spacer, nordic walking czy jogging. Można wybrać się na wędrowkę ścieżką edukacyjną „Bobrowy Zakątek” w okolicach Kaplina czy też na pobliskie wzgórza: Sowią Górę w Puszczy Noteckiej, Królewską Górę obok Dormowa, a także Zbójcką Górę znajdującą się w okolicach Muchocina (według legendy, była ona siedzibą zbójów, którzy kontrolowali ruch na Warcie).

Liczne ścieżki rowerowe czekają na amatorów dwóch kółek. Trasy rowerowe przebiegają przez tereny nadrzeczne (Nadwarciański Szlak Rowerowy), leśne (szlak rowerowy „Śladami Radusza” koło Kaplina), jak również wzdłuż jezior (Rowerowy Szlak Stu Jezior). Wyznaczono także okrężny Szlak Rowerowy Powstań Narodowych oraz szlak z Międzychodu do Mierzyna, w którym znajduje się Centrum Turystyki Rowerowej – możemy tam wypożyczyć rower na wycieczkę po okolicy.

Gmina Międzychód to także niezastąpione miejsce dla miłośników jazdy konnej. Przez gminę przechodzi trasa konna „Wilczy szlak”. Możemy skorzystać z usług lokalnych stadnin: w miejscowości Radgoszcz znajduje się „Stajnia Mokrzec” organizująca weekendy i obozy jeździeckie, a w okolicach Dormowa – Ośrodek Jeździecki „Sokołówka”.

[o] Lucyna Staszak

[o] Ryszard Dura

[©] Lucyna Staszak

Active Tourism

The wealth of natural assets as well as numerous tourist routes make the Międzychód district a perfect place for active leisure. The surrounding lakes and hiking trails are perfect for strolls, Nordic walking or jogging. You can go hiking along the educational path of "Bobrowy Zakątek" (Eng. Beaver's Retreat), or to nearby hills, such as Sowia Góra in Notecka Forest, Królewska Góra near Dormowo as well as Zbojecka Góra located near Muchocin. According to an old legend it was a hideaway for outlaws who controlled the traffic on the Warta River.

There are numerous cycle trails for cycling enthusiasts. Cycle routes run through both riverside areas – Nadwarciański Cycling Route, forest – cycling route "Śladami Radusza" (Eng. Follow-ing Radusz) near Kaplin as well as along lakes – "Rowerowy Szlak Stu Jezior" (Eng. Cycling Route of Hundred Lakes). Also the circular "Szlak Rowerowy Powstania Narodowych" (Eng. Cycle Route of National Uprisings), which runs by the Cycle Tourist Centre, where you can rent a bicycle to explore the area.

The Międzychód district is also a perfect place for horse-riding enthusiasts. The "Wilczy szlak" horse-riding route crosses the district. You can visit local stables: in Radogoszcz there is "Stajnia Mokrzec", which organizes horse-riding weekends and camps and a Horse Riding Centre, "Sokolowka", near Dormowo.

[©] Hubert Gonera

Aktiver Tourismus

Die Unmenge von Naturschätzen und zahlreiche Wanderrouten bewirken, dass die Gemeinde Międzychód über perfekte Bedingungen für Freizeitgestaltung verfügt. Die umgebenden Seen und Wanderwege sind perfekte Plätze für Spaziergänge, Nordic Walking oder Jogging. Man kann sich auf eine Wanderung die Lehrpfade wie "Bobrowy Zakątek" in der Nähe von Kaplina entlang begeben, oder auch auf die nahe gelegenen Erhebungen wie: Sowia Góra in dem Netze-Urwald, Królewska Góra nicht weit von Dormów, sowie auf Zbojecka Góra, einen Berg in der Umgebung von Muchocin. Laut einer Legende war dies ein Sitz von Räufern, die den Verkehr auf der Warthe kontrolliert haben.

Zahlreiche Fahrradwege warten auf die Liebhaber der zwei Räder. Die Fahrradrouten verlaufen sowohl durch Gebiete am Fluss (Radwanderweg an der Warthe), durch Wälder (Radwanderweg "Śladami Radusza" in der Nähe von Kaplin), als auch die Seen entlang (Radwanderweg der Hundert Seen). Man hat auch einen längeren Radwanderweg der Nationalaufstände und einen Wanderweg aus Międzychód bis zu Mierzyno errichtet, wo sich ein Zentrum für Fahrradtourismus befindet, bei dem man ein Fahrrad für einen Ausflug durch die Gegend leihen kann.

Die Gemeinde Międzychód ist auch ein perfekter Ort für Reiten-Liebhaber. Durch die Gemeinde führt der Reitweg "Wilczy szlak" [Wolfsweg]. Man kann auch die lokalen Gestüte besuchen: in der Ortschaft Radogoszcz befindet sich das Gestüt "Stajnia Mokrzec", das Aufenthalte am Wochenende und Reitcamps organisiert, und in der Nähe von Dormowo gibt es das Reitzentrum "Sokolówka".

[o] Archiwum gminy Międzychód

5

Dla pasjonatów turystyki wodnej gmina Międzychód to bez wątpienia raj na Ziemi. Ponad 50 jezior oraz przepływająca przez środek gminy rzeka Warta stanowią idealną bazę do uprawiania kajakarstwa. Istnieje możliwość wypożyczenia kajaków i innego sprzętu wodnego (rowerów wodnych, łodzi) między innymi nad Jeziorem Mierzyńskim oraz w Starym Porcie w Międzychodzie. Można także udać się na spływ kajakowy rzekami Wartą lub Kamionką z Kolna do Międzychodu. Położenie nad Wartą warunkuje też możliwość uprawiania żeglarstwa. W Międzychodzie i Zatomiu Nowym znajdują się przystanie jachtowe. Żeglować można także po większych jeziorach: Mierzyńskim lub Gorzyńskim. Sprzyjające ukształtowanie terenu oraz liczne trasy rowerowe i piesze w okresie zimy stanowią atrakcję dla miłośników narciarstwa biegowego. Na biegówki można wybrać zarówno szlaki przebiegające wzdłuż jezior, jak i okoliczne pagórki – np. Góry Dormowskie.

Geocaching jest kolejną atrakcją, która czeka na nas w gminie Międzychód. To rodzaj gry terenowej z wykorzystaniem urządzeń GPS, polegającej na poszukiwaniu skarbów ukrytych przez innych uczestników zabawy.

W gminie mamy też doskonałe miejsca do uprawiania innych sportów. W Międzychodzie funkcjonuje Międzychodzki Ośrodek Sportu, Turystyki i Rekreacji, który dysponuje boiskiem piłkarskim, halą sportową oraz kortami tenisowymi. W mieście znajdują się dwa boiska wielofunkcyjne typu „Orlik 2012”, a nad Jeziorem Miejskim powstały boiska do plażówki, siłownie zewnętrzne oraz ścieżki zdrowia. W Mierzynie, na terenie ośrodka wczasowego, znajdują się boiska do koszykówki, piłki nożnej, tenisa ziemnego, a także do siatkówki plażowej.

[o] Jolanta Klawe

For those who love water tourism, Miedzzychod is undoubtedly a paradise on Earth. Over 50 lakes and the Warta River that crosses the district form a perfect base for canoeing. It is possible to rent kayaks and other water sports equipment (water bikes and boats) e.g. by the Mierzynskie Lake and in the Old Port in Miedzzychod. You can also go canoeing along the Warta River or Kamionka River from Kolno to Miedzzychod. The location by the Warta River also allows sailing. You can find lake marinas in Miedzzychod and Zatom Nowy. It also possible to sail on larger lakes, such as Mierzynskie or Gorzynskie.

Favourable terrain formation and numerous cycle and hiking trails are very attractive for cross country skiing enthusiasts. If you are one of them you can go skiing on routes along lakes and in local hills, e.g. Dmowskie Mountains.

Geocaching is another attraction that you can enjoy in the Miedzzychod district. It is a field game that consists in using GPS equipment to find treasures hidden by other game participants.

The district is also a perfect place for practising other sports. In Miedzzychod, there is the Miedzzychod Sports, Tourism and Recreation Centre, which has a football pitch, a sports hall and tennis courts. There are two "Orlik 2012" multifunctional pitches in the town; additionally, beach volleyball courts, outdoor gyms and fitness trails have been built by the lake. In Mierzyn, at the resort's premises, you can find football pitches as well as tennis, basketball and beach volleyball courts.

Für die Liebhaber des Wassertourismus ist die Gemeinde Międzzychód ohne Zweifel das Paradies auf Erden. Über 50 Seen und der durch das Zentrum der Gemeinde fließende Fluss, die Warthe, sichern perfekte Bedingungen für Kanusport. Es besteht die Möglichkeit, Kanus und andere Wassergeräte (Tretboote, Boote) unter anderem am Mierzynskie-See und in dem Bootshaus für Kanus in Międzzychód zu leihen. Man kann auch an einer Paddeltour die Warthe oder den Kamionka-Fluss entlang aus Kolno nach Międzzychód teilnehmen. Die Lage an der Warthe ermöglicht auch, Segelsport zu treiben. In Międzzychód und Zatom Nowy befinden sich Anlegestellen für Yachten. Segeln kann man auch auf größeren Seen, wie der Mierzynskie- oder Gorzynskie-See.

Die günstige Struktur des Geländes und zahlreiche Radwege und Fußwanderwege bilden in der Winterzeit eine Attraktion für Liebhaber von Skilaufen. Ski laufen kann man sowohl auf den Wegen, die die Seen entlang verlaufen, sondern auch auf den umgebenden Hügeln, wie z.B. Góry Dmowskie.

Eine weitere Attraktion, die uns in der Gemeinde Międzzychód erwartet, ist Geocaching. Es ist eine Art Geländespiel unter Anwendung von GPS, das auf der Suche nach Schätzen beruht, die von anderen Teilnehmern versteckt wurden.

Die Gemeinde ist auch ein perfekter Ort für andere Sportdisziplinen. In Międzzychód ist auch ein Zentrum für Sport, Tourismus und Erholung tätig, das über einen Fußballplatz, eine Sporthalle und Tennisplätze verfügt. In der Stadt befinden sich zwei multifunktionale Sportplätze vom Typ „Orlik 2012“ und an dem städtischen See entstanden Spielplätze für Strandvolleyball, Fitness-Center im Freien und Trimm-Dich-Pfade. In Mierzyn, auf dem Gelände eines Erholungszentrums, befinden sich Basketballfelder, Fußballplätze, Tennisplätze, sowie Plätze für Strandvolleyball.

[o] Sebastian Cejba

6

Wypoczynek

Dzięki urokliwemu położeniu i bliskości Puszczy Noteckiej tereny gminy Międzychód stanowią idealne miejsce do wypoczynku na łonie natury. Turyści mogą skorzystać z bazy agroturystycznej, a także z ośrodków wczasowych i pól namiotowych rozlokowanych nad międzychodzkiemi jeziorami.

Wypoczynek nad jeziorem to jeden ze sposobów, w jaki możemy zrelaksować się w trakcie naszego pobytu w tutejszej gminie. W Międzychodzie możemy wybrać się na spacer promenadą dookoła jeziora podziwiając „występy” zanurzonej w jego wodach fontanny, a po drodze wstępując do parku im. Oskara Tietza lub odpoczywając w jednej z ukwieconych alejek rekreacyjnych. Spacerowicze mają możliwość przechadzki Szlakiem Sławnych Międzychodzian. Możemy także skorzystać z kąpielisk nad Jeziorem Mierzyńskim przy Ośrodku Wypoczynkowym Mierzyn oraz nad Jeziorem Dormowskim przy ośrodku w Dormowie.

Bliższych spotkań z naturą dostarczą nam wędkowanie lub grzybobranie, ale także podglądanie ptaków i zwierząt w Puszczy Noteckiej. Osoby o artystycznych duszach mogą wybrać się na plener fotograficzny lub malarski.

Pełen relaksu pobyt mogą urozmaicić nam gminne święta i festyny: w czerwcu dni miasta pod nazwą „Wakacje z pompą”, w lipcu festiwal Szanty, we wrześniu Jarmark w Dolinie Kamionki, Święto Podgrzybka w Mierzynie oraz Wielkie Smażenie Powideł w Mniszkach. W listopadzie na międzychodzkiem rynku odbywa się kiermasz rogali św. Marcina.

[Ō] Lucyna Staszak

PARK
OSKARA
TIETZA
MIĘDZYCHÓD

Relaxation

Thanks to its charming location and the proximity of the ancient Notecka Forest, it is a perfect place to relax being surrounded by nature. Tourists can enjoy many rural-tourism options, holiday resorts and campsites located by the lakes of Międzychód. Lakeside relaxation is one of many options to unwind during your stay here. In Międzychód, you can take a stroll along the promenade around the lake, admiring the “performances” of the fountain submerged in its waters and stopping by to visit the Oskar Tietz Park on your way or to rest in one of the flowery recreation alleys. Walking enthusiasts can go for a walk following the Trail of Famous Międzychód-Born People. You can also visit the swimming beaches by the Mierzynskie Lake at The Holiday Camp in Mierzyn and by the Dormowskie Lake at the Dormowo resort.

To reconnect with nature, you can go fishing or mushroom picking or bird and wildlife watching in the ancient Notecka Forest. Those with artistic souls can enjoy taking photos or painting in the open air.

This relaxing stay can be made even more interesting thanks to local holidays and festivities: in June, there is a town festival called “Holidays with pomp” (punning on the town's landmark pump); in September there is Kamionka Valley Fair, Bolete Day in Mierzyn and the Great Plum Jam Frying in Mniszki. In November, in Międzychód's market square, St. Martin's Croissant Fair takes place.

© Archiwum gminy Międzychód

Erholung

Dank der reizenden Lage und der Nähe zum Netze-Urwald bilden die Gebiete der Gemeinde Międzychód einen perfekten Platz zur Erholung in der Natur. Die Touristen können die agrotouristischen Angebote nutzen, sowie Erholungszentren und Zeltplätze besuchen, die an den Seen um Międzychód herum gelegen sind.

Die Erholung am See ist eine der Möglichkeiten, sich während unseres Aufenthalts zu entspannen. In Międzychód kann man sich auf einen Spaziergang um den See herum begeben, indem man die „Auftritte“ des im Wasser eingetauchten Springbrunnens bewundert und unterwegs den Oskar Tietz-Park besucht oder auch sich auf einem der mit Blumen geschmückten Erholungspfade entspannt. Die Spaziergänger können den Touristenweg der Berühmten Bewohner von Międzychód entlang wandern. Mann kann auch Freibäder am Mierzynskie-See an dem Erholungszentrum in Mierzyn und am Dormowskie-See an dem Zentrum in Dormowo besuchen.

Nahe Kontakte mit der Natur kann man genießen, indem man angelt oder Pilze sammelt, Vögel und Tiere in dem Netze-Urwald beobachtet. Diejenigen, die Künstlerseelen sind, können Fotoaufnahmen im Außen machen oder Freilichtmalerei betreiben.

Den an der Entspannung reichen Aufenthalt können Gemeindefeste oder Volksfeste noch abwechslungsreicher machen: im Juni – die Tage der Stadt unter dem Namen „Prachtvolle Sommerferien“, im Juli – das Shanty-Festival, im September – Jahrmarkt in dem Kamionka-Tal, das Fest des Maronenpilzes in Mierzyn sowie das Große Braten des Pflaumenmuses in Mniszki. Im November findet auf dem Markt in Międzychód eine Kirmes mit Hörnchen des Hl. Martin statt.

© Archiwum gminy Międzychód

Informator | Information | Informationen

Gmina Międzychód *Municipality Międzychód Die Gemeinde Międzychód*

ul. Marszałka Piłsudskiego 2

Tel. +48 95 748 81 00 centrala | *main line* | *Zentrale*

64-400 Międzychód

Tel. +48 95 748 81 03 sekretariat Burmistrza |

www.miedzychod.pl

Mayor's office | *Sekretariat des Bürgermeisters*

urzad@miedzychod.pl

Fax. +48 95 748 81 34

Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie

Centre of Culture in Miedzychod

Zentrum für Kulturanimation in Międzychód

Plac Kościuszki 9

Tel. +48 95 748 26 02

64-400 Międzychód

www.cakmiedzychod.pl

Międzychodzki Ośrodek Sportu, Turystyki i Rekreacji Sp. z o.o.

Miedzychod Sports, Tourism and Recreation Centre

Zentrum für Sport, Tourismus und Erholung in Międzychód GmbH

ul. Dworcowa 22

Tel. +48 95 748 15 25

64-400 Międzychód

www.mostir-miedzychod.pl

Muzeum Regionalne *Regional Museum Regionalmuseum*

ul. 17 Stycznia 100

Tel. +48 95 748 27 01

64-400 Międzychód

www.muzeum-miedzychod.pl

Biblioteka Publiczna im. Jana Daniela Janockiego

Daniel Janocki Public Library

Öffentliche Jan Daniel Janocki – Bücherei

Plac Kościuszki 9

Tel. +48 95 748 24 37

64-400 Międzychód

www.biblioteka-miedzychod.info

Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach

Regional and Nature Education Centre in Mniszki

Das Zentrum für Regional und Naturbildung in Mniszki

Mniszki 2/1

Tel. +48 517 686 975 lub +48 95 78 33 925

64-421 Kamionna

www.mniszki.pl

Teksty: Lucyna Staszak

Redakcja: Hubert Gonera

Opracowanie graficzne: landbrand i Grzegorz Laszczyk

landbrand
wyróżniamy miejsca